

No Φ092.22/7337

GRECO

Ομάδα Κρατών κατά της Διαφθοράς

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

18 Οκτωβρίου 2017

Greco-RC 3 (2017) 14

Τρίτος Κύκλος Αξιολόγησης

Επαναξιολόγηση της Συμμόρφωσης της Ελλάδας

με τη Σύσταση ii(i)

«Διαφάνεια της Χρηματοδότησης των Πολιτικών Κομμάτων»

Εγκρίθηκε από τη GRECO
κατά την 77η Σύνοδο της Ολομέλειας
(Στρασβούργο, 16-18 Οκτωβρίου 2017)

GRECO Γραμματεία

Συμβούλιο της Ευρώπης

[www.coe.int / greco](http://www.coe.int/greco)

F-67075 Strasbourg Cedex

Τηλ. +33 3 88 41 20 00

Φαξ +33 3 88 41 39 55

Γενική Διεύθυνση I

Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

και Κράτους Δικαίου

Διεύθυνση Κοινωνίας της

Πληροφορίας και Δράσης

κατά του Εγκλήματος

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η Έκθεση του Τρίτου Κύκλου Αξιολόγησης για την Ελλάδα (Θέμα I και Θέμα II) εγκρίθηκε κατά την 47^η Σύνοδο της Ολομέλειας της GRECO (11 Ιουνίου 2010) και δημοσιοποιήθηκε στις 7 Ιουλίου 2010, κατόπιν εξουσιοδότησης από την Ελλάδα. Μετά από την υποβολή Έκθεσης σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση, από τις ελληνικές αρχές, η GRECO ενέκρινε την Έκθεση Συμμόρφωσης κατά την 56^η Σύνοδο της Ολομέλειας (22 Ιουνίου 2012) που δημοσιοποιήθηκε την 2α Ιουλίου 2012, μία πρώτη Ενδιάμεση Έκθεση Συμμόρφωσης κατά την 60^η Σύνοδο της Ολομέλειας (21 Ιουνίου 2013) που δημοσιοποιήθηκε την 26^η Αυγούστου 2012, μία δεύτερη Ενδιάμεση Έκθεση Συμμόρφωσης κατά την 64^η Σύνοδο της Ολομέλειας (20 Ιουνίου 2014) που δημοσιοποιήθηκε την 7^η Αυγούστου 2014, μία τρίτη Ενδιάμεση Έκθεση Συμμόρφωσης κατά την 68^η Σύνοδο της Ολομέλειας (19 Ιουνίου 2015) που δημοσιοποιήθηκε την 22α Οκτωβρίου 2015 και τέλος μία Δεύτερη Έκθεση Συμμόρφωσης κατά την 74^η Σύνοδο της Ολομέλειας (2 Δεκεμβρίου 2016) που δημοσιοποιήθηκε την 13^η Δεκεμβρίου 2016.

2. Σε αυτή την τελευταία έκθεση, η GRECO περάτωσε τη διαδικασία συμμόρφωσης αλλά διατήρησε τη δυνατότητα να αναθεωρήσει την αξιολόγησή της σχετικά με τη Σύσταση ii στο Θέμα II, αν η Ελλάδα θεσπίσει νομοθεσία που θα επέτρεπε, εν μέρει, τη χρήση ανώνυμων κουπονιών για δωρεές, μία πρακτική που ήταν το αντικείμενο της εν λόγω σύστασης και που η Ελλάδα είχε στο παρελθόν σταματήσει, ως απόκριση στη σύσταση της GRECO. Οι πληροφορίες ήρθαν στη GRECO απευθείας από την Ελλάδα υπό μορφή σχεδίου νόμου που υπέβαλε η Ελλάδα στη GRECO κατά τη διαδικασία παροχής πληροφοριών που αφορούσαν την εκπλήρωση των εκκρεμών συστάσεων που αποτέλεσαν αντικείμενο της Δεύτερης Έκθεσης Συμμόρφωσης. Μετά από τη θέσπιση των εν λόγω τροποποιήσεων, η GRECO αποφάσισε κατά την 76^η Σύνοδο της Ολομέλειάς της (19-23 Ιουνίου 2017) να ζητήσει συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με αυτό το θέμα. Οι πληροφορίες υποβλήθηκαν από τις ελληνικές αρχές στις 13 Σεπτεμβρίου 2017 και στη μεταγενέστερη αλληλογραφία

3. Η GRECO επέλεξε τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής να ορίσουν εισηγητή για τη διαδικασία συμμόρφωσης όσον αφορά το Θέμα II. Η εισηγήτρια κ. Jane LEY και ο ad hoc εμπειρογνώμονας, κ. Stéphane GAUVIN, Γαλλία, επικουρήθηκαν από τη Γραμματεία της GRECO για την εκπόνηση της παρούσας Έκθεσης.

II. ΑΝΑΛΥΣΗ

Θέμα II: Διαφάνεια της Χρηματοδότησης των Πολιτικών Κομμάτων

Σύσταση ii (i)

4. Η GRECO συνέστησε (i) να καταργηθεί η δυνατότητα χρήσης ανώνυμων κουπονιών για δωρεές σε πολιτικά κόμματα, συνασπισμούς και υποψηφίους [...].

5. Η GRECO υπενθυμίζει ότι αυτή η σύσταση, η οποία αποτελείται από δύο μέρη, χαρακτηρίστηκε ως εφαρμοσμένη ικανοποιητικά στην Τρίτη Ενδιάμεση Έκθεση Συμμόρφωσης του Ιουνίου 2015. Το μόνο θέμα που επανεξετάζεται εδώ αφορά το πρώτο μέρος της σύστασης.

6. Επιπλέον, η GRECO υπενθυμίζει ότι, το 2014, το άρθρο 7 του Ν. 3023/2002 τροποποιήθηκε με το άρθρο 5 παρ. 4 του Ν. 4304/2014 για να επιβάλει ότι τα κουπόνια θα επιτρέπονται μόνο εάν τα κουπόνια (που αριθμούνται και σφραγίζονται από την κοινοβουλευτική Επιτροπή Ελέγχου) υποδεικνύουν υποχρεωτικά το ονοματεπώνυμο και τον αριθμό φορολογικού μητρώου ή τον αριθμό ταυτότητας του δωρητή. Ωστόσο, κατά τη στιγμή της Δεύτερης Έκθεσης Συμμόρφωσης που εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο του 2016 - η οποία τερμάτισε τη διαδικασία συμμόρφωσης - η GRECO αντιμετώπισε τις διατάξεις του υπό εξέταση νομοθετικού σχεδίου στην Ελλάδα που θα επέτρεπε την ανώνυμη αγορά κουπονιών ύψους 50 ευρώ ή λιγότερο, μια σαφή αντιστροφή των ενεργειών που έγιναν για την εκπλήρωση της σύστασης ii μέρος (i). Αυτές οι τροποποιήσεις υιοθετήθηκαν τελικά με το νόμο 4472/2017 (ΦΕΚ Α 74 / 19.05.2017). Ως αποτέλεσμα αυτού, από τις 19 Μαΐου 2017, τα κουπόνια πρέπει να αναφέρουν μόνο τις πληροφορίες για τον δωρητή, όταν η συνεισφορά του

υπερβαίνει τα 50 ευρώ (άρθρο 7 παρ. 4 του Ν. 3023/2002 όπως τροποποιήθηκε).

7. Οι ελληνικές αρχές παρέχουν εξηγήσεις ως προς το περιεχόμενο και τις συνέπειες του άρθρου 7 παρ. 4 του Ν. 3023/2002¹. Υποδεικνύουν ότι τα δελτία εκδίδονται πάντα από την Επιτροπή Ελέγχου με προκαθορισμένη (τυπωμένη) αξία η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 20.000 ευρώ. Όσον αφορά τα μικρά κουπόνια αξίας μικρότερης των 50 ευρώ, το σύνηθες ποσό κυμαίνεται γενικά μεταξύ 2, 5 ή 10 ευρώ. Ο νόμος προβλέπει σημαντικές διασφαλίσεις υπό μορφή ανώτατου ορίου για το συνολικό ποσό των ανώνυμων κουπονιών που μπορούν να πωληθούν από οποιοδήποτε κόμμα ή συνασπισμό κομμάτων (100.000 ευρώ ή το ισοδύναμο του 5% της δημόσιας χρηματοδότησης του προηγούμενου έτους). Στην πράξη, η Επιτροπή

¹ Άρθρο 7 (...)

4. Η έκδοση κουπονιών, η αγορά των οποίων αποτελεί μέσο χρηματοδότησης, επιτρέπεται μόνο εφόσον αυτά είναι αριθμημένα και θεωρημένα από την Επιτροπή Ελέγχου.

Σε αυτά, είναι υποχρεωτική η αναγραφή του ονοματεπωνύμου και του αριθμού φορολογικού μητρώου ή του δελτίου της αστυνομικής ταυτότητας του αγοραστή – χρηματοδότη, εφόσον το ποσό της χρηματοδότησης υπερβαίνει τα 50 ευρώ.

Το ανώτατο συνολικό ποσό των κουπονιών αξίας πενήντα (50) ευρώ και κάτω, τα οποία αριθμούνται και θεωρούνται από την Επιτροπή Ελέγχου, δεν μπορεί να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) της ετήσιας τακτικής χρηματοδότησης του προηγούμενου έτους ανά κόμμα ή συνασπισμό κομμάτων ετησίως, ούτε μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ ανά κόμμα ή συνασπισμό κομμάτων κατ' έτος.

Το ακριβές ποσό των κουπονιών αυτών, που αντιστοιχεί σε κάθε κόμμα ή συνασπισμό κομμάτων, καθορίζεται με διαπιστωτική πράξη του Προέδρου της Επιτροπής Ελέγχου, η οποία εκδίδεται το πρώτο δεκαήμερο κάθε έτους.

Το ποσό αυτό, για τα κόμματα και τους συνασπισμούς κομμάτων, που δεν λαμβάνουν τακτική κρατική χρηματοδότηση, δεν μπορεί να υπερβαίνει τις είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ ετησίως.

Στο τέλος κάθε έτους, η Επιτροπή Ελέγχου υποχρεούται να διασταυρώνει αν το υπόλοιπο που προκύπτει από τη διαφορά ανάμεσα στα θεωρημένα και στα διατεθέντα από το κόμμα ή το συνασπισμό κουπόνια, συμπίπτει με τον αριθμό των αδιάθετων κουπονιών που υποχρεωτικά της επιστρέφονται με ευθύνη του κόμματος ή του συνασπισμού.

Με απόφαση του Προέδρου της Επιτροπής Ελέγχου του παρόντος νόμου, καθορίζεται η διαδικασία επιστροφής των κουπονιών που δεν διατέθηκαν, ο τρόπος και τα όργανα βεβαίωσης της καταστροφής τους και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

Ελέγχου δεν αριθμεί και σφραγίζει τα κουπόνια για ένα συνολικό ποσό που θα υπερέβαινε αυτό που επιτρέπεται να πωλήσει ένα πολιτικό κόμμα ή ένας συνασπισμός (και κατά συνέπεια να δηλώσει στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις).

8. Ενώ τα κουπόνια συνήθως διαχειρίζεται κεντρικά ο οικονομικός διευθυντής του κόμματος, στην πράξη μπορούν να πωληθούν από οποιοδήποτε τμήμα του κόμματος ή μέλος του κόμματος. Για κουπόνια κάτω από την αξία των 50 ευρώ, τα κόμματα ή οι συνασπισμοί δεν υποχρεούνται να παρακολουθούν το ποσό των κουπονιών που αγοράζονται από συγκεκριμένο δωρητή. Επιπλέον, οι αρχές επιβεβαιώνουν ότι οι κανόνες σχετικά με τα κουπόνια ισχύουν και για τη χρηματοδότηση των υποψηφίων, αλλά οι ανώνυμες δωρεές (κάτω των 50 ευρώ) απαγορεύονται εντελώς στο πλαίσιο αυτό (εκτός από τις δημοτικές εκλογές που δεν διέπονται από τον νόμο 3023/2002). Οι αρχές αναγνωρίζουν επίσης ότι μέχρι στιγμής η Επιτροπή Ελέγχου δεν έχει υιοθετήσει τους κανόνες εφαρμογής που προβλέπονται στο άρθρο 7 παρ. 4 του ανωτέρω νόμου σχετικά με την απόφασή της ως προς το ακριβές ποσό για το οποίο μπορεί να εκδώσει κουπόνια κάθε πολιτικό κόμμα ή σχετικά με τη διαδικασία επιστροφής των αδιάθετων κουπονιών στην Επιτροπή Ελέγχου, τις λεπτομέρειες διάθεσης και άλλες πρακτικές πτυχές.

9. Τέλος, οι αρχές επισημαίνουν ότι η θέσπιση ενός πλαισίου για τα δάνεια (σύμφωνα με το δεύτερο μέρος της σύστασης της GRECO), σε σύγκριση με τους κανονισμούς για τα μικρά κουπόνια, συνέβαλε ιδιαίτερα στη βελτίωση του νομικού πλαισίου σχετικά με τις δωρεές. Επαναλαμβάνουν επίσης ότι η επαναφορά των ανώνυμων κουπονιών για μικρές δωρεές βασίστηκε στην ανάγκη διατήρησης του αναγκαίου δεσμού μεταξύ κοινωνίας και αντιπροσωπευτικών θεσμικών οργάνων και ότι η έλλειψη τυπικής ταυτοποίησης του δωρητή για πολύ μικρά ποσά οικονομικής στήριξης απλοποιεί τη λειτουργία μικρών δωρεών.

10. Η GRECO υπενθυμίζει ότι, καθ' όλη τη διάρκεια του τρίτου κύκλου αξιολόγησης, δίνοντας έμφαση στη σημασία της διαφάνειας της πολιτικής χρηματοδότησης, τόνισε τη σημασία της απαγόρευσης των ανώνυμων δωρεών, εκτός από τα εξαιρετικά μικρά, παρεπόμενα οφέλη που προέρχονται, για παράδειγμα από την πώληση κομματικών παρελκόμενων. Οι παραλήπτες των δωρεών θα πρέπει πράγματι να είναι σε θέση να τηρούν ιστορικό δωρητών προκειμένου: α) να συμμορφώνονται με τις νομικές απαιτήσεις όπως η δημοσιοποίηση των

μεγαλύτερων δωρητών που πραγματοποιούν εντός ενός έτους συνεισφορές που υπερβαίνουν ένα συγκεκριμένο όριο (στην Ελλάδα το όριο είναι 5.000 ευρώ). β) να περιορίσουν τους κινδύνους παράκαμψης των κανόνων που ισχύουν σχετικά με την ταυτοποίηση των δωρητών ή να οδηγήσουν στη διάρθρωση των δωρεών (τα ποσά που συγκεντρώνονται μέσω εκδηλώσεων συγκέντρωσης κεφαλαίων από τη φύση τους δεν προβλέπουν την ταυτοποίηση των δωρητών).

11. Η αρχική ανησυχία της GRECO ήταν ότι μόλις δύο χρόνια μετά την πλήρη απαγόρευση των ανωνύμων δωρεών, η Ελλάδα επανέφερε ένα ορισμένο επίπεδο ανωνυμίας όσον αφορά τις δωρεές (σε σχέση με τα μικρότερα ποσά) με τις τροποποιήσεις που επέφερε από τις 19 Μαΐου 2017 ο νόμος 4472/2017. Ωστόσο, η εισαγωγή ενός ορισμένου επιπέδου ανωνυμίας των δωρεών συνοδεύτηκε από μια σειρά διασφαλίσεων, ιδίως όσον αφορά τα ανώτατα όρια του συνολικού ποσού των ανώνυμων κουπονιών / δωρεών που μπορούν να συγκεντρωθούν. Επιπλέον, οι δωρεές ελέγχονται, καθώς αναφέρεται, από την Επιτροπή Ελέγχου, η οποία δεν εκδίδει περισσότερο από το μέγιστο ποσό και την αξία των φυλλαδίων των κουπονιών που κάθε κόμμα δικαιούται να εισπράξει. Αυτή η νομική διάταξη παρέχει ένα όριο στο σύνολο των ανώνυμων δωρεών που μπορούν να εισπραχθούν από ένα κόμμα (100.000 ευρώ), καθιστώντας έτσι δυσχερέστερη την παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων εκ μέρους των κομμάτων που προσπαθούν να αποκρύψουν την προέλευση ή / και το πραγματικό ύψος των κεφαλαίων που συγκέντρωσαν.

12. Αν τα παραπάνω εξακολουθούσαν να ισχύουν, η αντιστροφή των μέτρων που είχαν προηγουμένως ληφθεί για να εκπληρωθεί η σύσταση θα μπορούσε να οδηγήσει σε μία σύντομη παρατήρηση της GRECO σχετικά με το αν ο νέος νόμος με τις διασφαλίσεις του ανταποκρινόταν ακόμα στο πνεύμα της αρχικής σύστασης. Ωστόσο, κατά τη διαδικασία συλλογής πληροφοριών για την ανάλυση αυτή, οι πληροφορίες που παρασχέθηκαν από τις δημόσιες πηγές δείχνουν ότι η Ελλάδα τροποποίησε και πάλι το νόμο τον Ιούλιο για να απαγορεύσει τα ανώνυμα κουπόνια

μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2018.²

13. Παράλληλα, ωστόσο, το άρθρο 7 παρ. 8 του Ν. 3023/2002, το οποίο τέθηκε σε ισχύ όταν απαγορεύτηκαν αρχικά τα κουπόνια, προβλέπει την (εναλλακτική) δυνατότητα διοργάνωσης των αποκαλούμενων εκδηλώσεων συγκέντρωσης κεφαλαίων. Ενώ η διάταξη αυτή άρχισε να ισχύει μετά την αρχική μελέτη της GRECO και δεν αποτέλεσε αντικείμενο σύστασης της GRECO, είναι σημαντικό να επισημανθούν τα ακόλουθα, καθώς οι κανόνες αυτοί παραμένουν σε ισχύ το 2017 και θα παύσουν να ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2018: κάποιος θα μπορούσε εύκολα να ερμηνεύσει το κείμενο έτσι ώστε να σημαίνει ότι τα κεφάλαια που συγκεντρώνονται σε αυτές τις εκδηλώσεις, τα οποία επιτρέπονται επιπλέον ή στη θέση της πώλησης κουπονιών (ανάλογα με την ερμηνεία των νομικών αλλαγών - βλ. παρακάτω), δεν χρειάζεται να συμμορφώνονται με τις σημαντικές απαιτήσεις διαφάνειας και εποπτείας που προβλέπονται στο Άρθρο 7 (1) έως (4). Αυτές οι απαιτήσεις περιλαμβάνουν τη χρήση συγκεκριμένων τραπεζικών λογαριασμών και την τήρηση μητρώων των δωρητών³. Αυτές οι εκδηλώσεις συγκέντρωσης κεφαλαίων έχουν ετήσιο ανώτατο όριο για κάθε κόμμα ή συνασπισμό 150.000 ευρώ.

² Οι τροποποιημένες διατάξεις (που προαναφέρθηκαν) σχετικά με τα κουπόνια άλλαξαν την 31η Ιουλίου 2017 (ουσιαστικά, ανεστάλησαν) με το Νόμο 4483/2017 που τέθηκε σε ισχύ την 1η Αυγούστου 2017, δηλαδή λίγο αφότου η GRECO αποφάσισε να μελετήσει την κατάσταση με την παρούσα επικαιροποίηση. Στην τελευταία παροχή πληροφοριών, οι αρχές εξήγησαν ότι αυτό έγινε για να διορθωθεί η κατάσταση που δημιουργήθηκε το Μάιο, εφόσον οι διατάξεις σχετικά με τα κουπόνια στη νομοθεσία που αφορά την πολιτική χρηματοδότηση δεν θα έπρεπε να αλλάξει στη μέση του φορολογικού έτους. Αυτές οι τελευταίες αλλαγές επανέφεραν την κατάσταση που προϋπήρχε του Νόμου 4472/2017, απαγορεύοντας πάλι τα ανώνυμα κουπόνια ανεξαρτήτως ποσού. Η κατάσταση πρόκειται πάλι να αλλάξει τη 1η Ιανουαρίου 2018 σύμφωνα με το άρθρο 160 του Νόμου 4483/2017.

³ Το Άρθρο 8(1) όμως αναφέρει ότι η ιδιωτική χρηματοδότηση για ένα πολιτικό κόμμα ή συνασπισμό κομμάτων, από το ίδιο πρόσωπο κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους δεν μπορεί να υπερβεί το συνολικό ποσό των 20.000 ευρώ και το Άρθρο 16(3) απαιτεί τα λογιστικά βιβλία που τηρούνται από τα κόμματα και τους συνασπισμούς να καταγράφουν την ταυτότητα και τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου του προσώπου που χρηματοδοτεί, καθ'οιονδήποτε τρόπο, ένα κόμμα ή συνασπισμό κομμάτων. Η τελευταία αυτή διάταξη φαίνεται να αντικρούει την διάταξη που προβλέπει ανώνυμα κουπόνια.

Και πάλι, αν και δεν αποτελεί αντικείμενο σύστασης της GRECO, καθώς συνδέεται με την απαγόρευση πώλησης κουπονιών, προσθέτει στις ανησυχίες τουλάχιστον ως προς τη διαφάνεια αυτής της μεθόδου συλλογής κεφαλαίων.

14. Λαμβάνοντας υπόψη τις προαναφερθείσες πολλαπλές νομικές αλλαγές, η GRECO πρέπει να εξετάσει τόσο την τρέχουσα κατάσταση που ίσχυε κατά τον χρόνο έκδοσης της παρούσας έκθεσης τον Οκτώβριο του 2017 (απαγόρευση των ανώνυμων δωρεών) όσο και την κατάσταση που θα διαμορφωθεί από την 1η Ιανουαρίου 2018 (μετά τις νομοθετικές τροποποιήσεις που εγκρίθηκαν το 2017, οι ανώνυμες δωρεές επιτρέπονται για μικρά ποσά έως 50 ευρώ και ανώτατο όριο 100.000 ευρώ).

15. Από την αρχή, η GRECO επισημαίνει ότι η προσέγγιση που ακολουθείται στην Ελλάδα, με πολλαπλές, συχνά αποκλίνουσες, νομικές μεταβολές εντός σύντομων χρονικών περιόδων, δημιουργεί ένα απρόβλεπτο νομικό πλαίσιο που μπορεί να οδηγήσει σε αναποτελεσματική εφαρμογή και σημαντική έλλειψη διαφάνειας. Διακυβεύει την ασφάλεια δικαίου και θέτει υπό αμφισβήτηση την αξιοπιστία του συστήματος. Για παράδειγμα, δεδομένης της πολλαπλής τροποποίησης της νομοθεσίας το 2017, η παροχή οικονομικών στοιχείων εκ μέρους των πολιτικών κομμάτων και οι επακόλουθοι έλεγχοι από την Επιτροπή Ελέγχου για το 2017 θα είναι ιδιαίτερα δυσχερείς. Θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι η Επιτροπή Ελέγχου, απ'ό,τι αναφέρεται, δεν έχει ακόμη υιοθετήσει τους κανόνες και τις αποφάσεις εφαρμογής σχετικά με τα κουπόνια (ειδικά για τη συλλογή και την καταστροφή των αχρησιμοποίητων κουπονιών).

16. Επιπλέον, οι εκδηλώσεις συγκέντρωσης κεφαλαίων μπορούν να προσθέσουν για το 2017 άλλο ένα πλήθος μη ταυτοποιημένων δωρεών για ένα συνολικό ποσό που είναι ακόμη υψηλότερο⁴ από αυτό που επιτρέπεται για ανώνυμα κουπόνια. Ταυτόχρονα, δεν παρέχουν το ίδιο επίπεδο εγγυήσεων. Ενώ η Επιτροπή Ελέγχου μπορεί πάντοτε να περιορίζει, από την αρχή, το ποσό των εκδοθέντων κουπονιών, δεν έχει τέτοια εξουσία σε σχέση με τις εκδηλώσεις συγκέντρωσης κεφαλαίων. Τα

⁴ 150.000 ευρώ

ποσά που συγκεντρώνονται ως αποτέλεσμα αυτών των εκδηλώσεων θα μπορούσαν ενδεχομένως να υπερβούν το επιτρεπόμενο ανώτατο όριο χωρίς να το παρατηρήσει κανείς, αν για παράδειγμα οργανώνονται διάφορες εκδηλώσεις σε σύντομο χρονικό διάστημα από διαφορετικά γραφεία ενός κόμματος σε ολόκληρη τη χώρα.

17. Τέλος αλλά εξίσου σημαντικό, φαίνεται ότι το σύστημα κυρώσεων των Άρθρων 23 έως 27 του νόμου 3023 δεν προσαρμόστηκε ποτέ ώστε να αντικατοπτρίζει τις παραπάνω αλλαγές. Είναι αμφισβητήσιμο εάν μπορούν να επιβληθούν κυρώσεις σε περίπτωση μη τήρησης των απαιτήσεων του άρθρου 7 παράγραφοι 2 έως 8 - που περιλαμβάνουν τους κανόνες σχετικά με τα κουπόνια και τις εκδηλώσεις συγκέντρωσης χρημάτων - το Άρθρο 24 δεν αναφέρεται στις διάφορες διατάξεις και απαιτήσεις του άρθρου 7 αλλά μόνο σε εκείνες της παραγράφου 1. Εξάλλου, το άρθρο 24 έχει συνταχθεί έτσι ώστε είναι ανακόλουθο από μόνο του (και οι νόμιμες δωρεές ενός φυσικού προσώπου, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παραγράφου 1, ενδεχομένως επισύρουν ευθύνη).

18. Υπό τις ανωτέρω συνθήκες, η GRECO δεν μπορεί να διατηρήσει την προηγούμενη εκτίμησή της όσον αφορά την εφαρμογή της σύστασης ii. (μέρος i), δεδομένου ότι η δυνατότητα πώλησης κουπονιών αξίας μικρότερης των 50 ευρώ χωρίς την καταχώρηση των στοιχείων του αγοραστή θα τεθεί και πάλι σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2018. Προτρέπει τη χώρα να θεσπίσει σαφή και συνεπή απαγόρευση των ανώνυμων δωρεών, δεδομένου ότι οι εκδηλώσεις συλλογής κεφαλαίων θα απαγορευθούν για πάντα από την παραπάνω ημερομηνία και μετά. Εάν οι αρχές αισθάνονται την ανάγκη να συμπεριληφθεί η πρακτική της συλλογής μικρότερων δωρεών χωρίς να ταυτοποιείται ο δωρητής (εάν αυτή είναι πραγματικά μια βασική προϋπόθεση για τους μικρότερους δωρητές για να υποστηρίξουν ένα κόμμα), θα πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο αυτό με τη χρήση κουπονιών μικρής ονομαστικής αξίας. Επιπλέον, το ανώτατο όριο του συνολικού ποσού των ανώνυμων κουπονιών που μπορούν να πωληθούν από οποιοδήποτε πολιτικό κόμμα ή συνασπισμό κομμάτων (100.000 ευρώ) θα τεθεί σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2018, όταν θα επιτραπούν ξανά ανώνυμα κουπόνια αξίας μικρότερης των 50 ευρώ. Αυτό το

ανώτατο όριο αξίζει να επανεξεταστεί υπό το πρίσμα του οικονομικού πλαισίου⁵ της χώρας και της δηλωμένης πρόθεσης απλοποίησης της πραγματοποίησης μικρών δωρεών. Σε κάθε περίπτωση, η GRECO προτρέπει τη χώρα να εξομαλύνει τη σύγκυση και τις ασυνέπειες που δημιουργούνται από αυτές τις ταχείες αλλαγές στη νομοθεσία.

III. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

19. Με βάση τα ανωτέρω, η GRECO τερματίζει την επαναξιολόγηση της σύστασης ii (i). Οι αρχές της Ελλάδας καλούνται να ενημερώσουν τη GRECO για περαιτέρω εξελίξεις σχετικά με τα θέματα που υπόκεινται στην τρέχουσα επαναξιολόγηση σε μία από τις επικείμενες συνεδριάσεις του το 2018.

20. Η GRECO καλεί τις ελληνικές αρχές να μεταφράσουν την έκθεση στην εθνική γλώσσα και να δημοσιοποιήσουν τη μετάφραση αυτή.

Ακριβής Μετάφραση από το συνημμένο κείμενο στην Αγγλική

Τάνια Χριστοφοράτου

Επίσημη Μεταφράστρια Αγγλικής και Ισπανικής

Υπουργείο Εξωτερικών

⁵ Ο μέσος ετήσιος μισθός στην Ελλάδα ήταν 17.347 ευρώ το 2016.